

Křížová cesta se sv. Janem Pavlem II. NA CESTĚ EKOLOGICKÉHO OBRÁCENÍ

Zpracování: františkánští Misionáři Mariini na Filipínách

Překlad: Žit Laudato si' Česká republika

Po celou dobu svého pontifikátu, ve svém kázání a učení, sv. Jan Pavel II. neustále zdůrazňoval závažnost environmentální krize a to, že je naléhavě potřeba, aby církev reagovala na její morální a duchovní rozměr. Řekl, že „*musíme povzbuzovat a podporovat ekologické obrácení, díky kterému se lidstvo stává citlivějším ke katastrofě, k níž směřuje.*“ Nechme se inspirovat a oslovit jeho prorockým poselstvím, ať tato křížová cesta posiluje naše odhodlání pečovat o Zemi – jako jednotlivci, i jako společenství víry.

Při každém zastavení:

Vedoucí: Klaníme se Ti, Pane Ježíši Kriste, a děkujeme Ti.

Všichni: Neboť svým svatým křížem jsi vykoupil svět.

Zastavení I: KRISTUS JE ODSOUZEN K SMRTI

Čtení z knihy Izajáš:

„Země vysychá a vadne, svět chřadne a vysychá; nebesa chřadnou spolu se zemí. Země leží znečištěná svými obyvateli, neboť přestoupili zákony, změnili ustanovení, porušili smlouvu věčnou. Proto kletba postihne zemi a její obyvatelé budou trpět za svou vinu.“ (Izajáš 24, 4-6)

Z úvah sv. Jana Pavla II.:

Člověk, obzvláště v naší době, bez váhání zničil zalesněné planiny a údolí, znečistil vody, znetvořil přírodní prostředí Země, učinil vzduch nedýchatelným, narušil hydrogeologické a atmosférické systémy, kvetoucí oblasti obrátil v poušť a uskutečnil formy neomezené industrializace, které pustoší tento „květinový záhon“, jímž je Země, naše obydlí.

Modlitba

Bože, vyznáváme, že jsme upadli do pokušení věřit, že můžeme a měli bychom to všechno mít: větší příjmy a pohodlí, větší spotřebu energie, větší domy a auta. Naše závislost na konzumním prožití bohatého života ničí naše bližní a ekosystémy a odsuzuje budoucí generace k vyprázdněnosti. Odpusť nám, Ó Božský Stvořiteli, zlo, které jsme udělali, a dobro, které jsme nedokázali udělat. Amen.

Zastavení II: JEŽÍŠ BERE NA SEBE SVŮJ KŘÍŽ

Čtení z evangelia podle Lukáše:

„Rozvinul svitek a našel místo, kde bylo napsáno: ‚Duch Páně je nade mnou, protože mě pomazal, abych přinesl chudým radostnou zvěst. Poslal mě, abych vyhlásil zajatcům propuštění a slepým navrácení zraku, abych propustil zdeptané na svobodu, abych vyhlásil milostivé léto Páně.‘ Pak svinul svitek, podal jej zpátky sloužícímu a posadil se. Všichni v synagóze na něho upřeně hleděli. Pak k nim začal promlouvat: ‚Dnes se naplnilo toto Písmo, které jste právě slyšeli.‘” (Lukáš 4, 17-21)

Z úvah sv. Jana Pavla II.:

Každý člověk je povolán hrát svou roli... chránit přírodu a svět kolem nás... Chci apelovat na každého bez výjimky, v prostotě a pokoře, na všechny muže a ženy... a požádat je, aby byli přesvědčeni o závažnosti tohoto okamžiku.

Modlitba

Spravedlivý Bože, Tvůj syn se ztotožnil s radostí a nadějí, žalem a úzkostí lidí své doby. Posiluj nás, učedníky Ježíše Krista, abychom převzali kříž naší globální odpovědnosti jako hledači spravedlnosti a ti, kdo působí uzdravení Božímu stvoření. Amen.

Zastavení III: JEŽÍŠ PADÁ POD KŘÍŽEM POPRVÉ

Čtení z třetí knihy Mojžíšovy:

„Země se nesmí prodávat natrvalo, protože země je moje; se mnou jste jen cizinci a nájemníci. U veškeré půdy, kterou máte, musíte zajistit právo zpětného vykoupení.“ (Leviticus 25, 23-24)

Z úvah sv. Jana Pavla II.:

Jedna z největších nespravedlností v současném světě spočívá právě v tom, že těch, kteří mají mnoho, je poměrně málo, a těch, kteří nemají téměř nic, je mnoho... Je to nespravedlnost, způsobená špatnou distribucí zboží a služeb původně určených pro všechny.

Modlitba (*Sollicitudo Rei Socialis*, č. 28, 1988)

Bože, kolikrát můžeme za to, že živý Kristus zakopne a spadne. Stává se to pokaždé, když přijímáme nespravedlivé zákony. Zatímco stovkám milionů zoufale chudých lidí jsou upírána jejich základní lidská práva a dokonce i právo na samotný život, celá struktura Božího stvoření se začíná hroutit. Posiluj náš křestní závazek usilovat o překonání každé formy vykořisťování a útlaku. Přijď království Tvé, ó, Pane, kde budeme měřit bohatství tím, kolik si dovedeme odříct, a pohodlí tím, jak snadno se dovedeme obětovat. Amen.

Zastavení IV: JEŽÍŠ SE POTKÁVÁ S MATKOU

Čtení z knihy Izajáš:

„Jako když matka své dítě konejší, tak já vás těšit budu.“ (Izajáš 66, 13)

Z úvah sv. Jana Pavla II.:

Při styku se stvořením člověk lépe porozumí věčným hodnotám, na nichž je život vybudován. Patří mezi ně i hodnoty krásy a pravdy, jednoduchosti a lásky, věrnosti a solidarity.

Modlitba

Bože, tolik lidí v našem světě prochází svou *via dolorosa* – svou křížovou cestu nespravedlivé politiky, násilí, chudoby a hladu. Tímto způsobem trpí i naše země. Stejně jako Marie, která utěšuje Ježíše, také my můžeme být utěšeni, posilováni a ujištěni o tvé vytrvalé lásce k nám prostřednictvím našeho setkání s úžasem a krásou tvého stvoření. Kéž stvoření vyvolává v nás větší soucit a solidaritu se všemi našimi blízkými ve společenství života. Amen.

Zastavení V: ŠIMON Z KYRÉNY NÉST KŘÍŽ

Čtení z evangelia podle Matouše:

„Amen, pravím vám, cokoliv jste učinili jednomu z těchto mých nepatrných bratrů, mně jste učinili.“ (Matouš 25, 40)

Z úvah sv. Jana Pavla II.:

Životní prostředí, vegetace, zvířata, vodu a vzduch jsou stále více ohroženy. Písmo svaté nám dává obraz Kaina, který odmítá svou odpovědnost: „Copak jsem strážcem svého bratra?“ Bible ukazuje, že člověk je strážcem svého bratra a strážcem stvoření, které mu bylo svěřeno.

Modlitba

Bože soucitu, pomoz nám uznat, že jsme strážci našeho bratra (a sestry). Stejně jako Šimon z Kyrény, který pomohl Ježíši nést jeho kříž, ať i my usilujeme o to, abychom zmírnili utrpení těch, kteří jsou drceni těžkým křížem nespravedlnosti a násilí páchaným proti nim a jejich bližním. Amen.

Zastavení VI: VERONIKA UTÍRÁ JEŽÍŠI TVÁŘ

Čtení z knihy Job:

„Dosud jsem o Tobě jen slýchal pověsti, teď Tě však na vlastní oči spatřuji; proto se pokořuji, a v prachu a popelu činím pokání.“ (Jób 42, 5-6)

Z úvah sv. Jana Pavla II.:

Dnes je velmi potřeba zpomalit někdy hektické tempo našich dnů. Kontakt s přírodou, její krásou a klidem nám dává novou sílu a obnovuje nás. A přesto, zatímco oči se kochají vesmírem, je také nutné se podívat do sebe, do hlubin našeho srdce, do středu našeho bytí, kde se setkáváme tváří v tvář s naším svědomím.

Modlitba

Bože, vidíme tvář Tvého Syna, která se odráží ve všech mužích a ženách i v celém vesmíru stvořeném skrze něho a pro něho. A přesto náš lidský hřích a zkreslené touhy poškozují tento božský obraz. Dej nám, prosíme, nové oči, abychom se chopili hlubší vize a viděli svět tak, jak ho vidíš Ty. Nechť naše skutky lásky a spravedlnosti, rozjímání a osobní svatosti slouží k otření krvavé, zraněné Kristovy tváře v našem dnešním světě, aby i ostatní mohli vidět na vlastní oči záblesk Boží slávy. Amen.

Zastavení VII: JEŽÍŠ PADÁ POD KŘÍŽEM PODRUHÉ

Čtení z knihy Izajáš:

„Běda těm, kteří připojují dům k domu a slučují pole s polem, takže nezbývá žádné místo, jako byste jen vy byli usedlíci v zemi!“ (Izajáš 5, 8)

Z úvah sv. Jana Pavla II.:

Ve své touze mít a užívat si, spíše než být a růst, člověk spotřebovává zdroje Země i svůj vlastní život nadměrným a neuspořádaným způsobem.

Modlitba

Pane, padáš na zem drcený silami chamtivosti, neustálého konzumu a politiky bez duše. Pomoz nám rozpoznat Tebe v těch, kteří nesou velkou zátěž nespravedlivých veřejných politik. Kéž nezůstaneme stranou v boji za spravedlivější a udržitelnější budoucnost. Amen.

Zastavení VIII: JEŽÍŠ A JERUZALÉMSKÉ ŽENY

Čtení z páté knihy Mojžíšovy:

„Volám si dnes proti vám za svědky nebe a zemi, neboť dnes jsem vám předložil život a smrt, požehnání a prokletí. Vyber si život, a budeš živ ty i tvá pokolení.“ (Deuteronomium 30, 19)

Z úvah sv. Jana Pavla II.:

Nyní svět čelí soudu. Dnes je konflikt mezi kulturou, která potvrzuje, miluje a oslavuje dar života, a kulturou, která se snaží označit celé skupiny lidských bytostí – nenarozené děti, nevyléčitelně nemocné, zdravotně postižené a jiné – za „nepoužitelné“, aby byly mimo hranice právní ochrany. Mou vroucí modlitbou je, aby... každý člověk odporoval kultuře smrti a rozhodl se stát pevně na straně života. Rozhodnout se pro život znamená odmítat každou formu násilí: násilí chudoby a hladu... násilí ozbrojených konfliktů... a násilí bezohledného poškození přírodního prostředí.

Modlitba

Bože, můžeme lamentovat, když vidíme Krista trpícího v chudých a objímajícího bolest celého Božího stvoření. Přesto, stejně jako ženy z Jeruzaléma, měli bychom možná plakat i pro naše vlastní děti, které budou nést hlavní tíhu globálního ničení životního prostředí. Nechť naše slzy pokání očistí nám oči a posilují nás, abychom si vybrali život pro naše děti, vnoučata a všechny Boží tvory. Amen.

Zastavení IX: JEŽÍŠ PADÁ POD KŘÍŽEM POTŘETÍ

Čtení z knihy Izajáš:

„Říkají vidoucí: ‚Nemějte vidění!‘ a prorokům: ‚Neprorokujte nám pravdu; říkejte nám jen lichotky, prorokujte lži, sejděte z cesty, odbočte ze stezky, s tím Svatým z Izraele už nechte nás být.“ (Izajáš 30, 10-11)

Z úvah sv. Jana Pavla II.:

Nedostatek zájmu o politiku ze strany tolika lidí odhaluje jejich pocit bezmoci v boji za dobro.

Modlitba

Pane, Ty jsi nás povolal, abychom zastávali vedoucí postavení pro dobro celého Tvého stvoření. Tolikrát jsme neodpovídali na tuto výzvu! Tím, že přesměrujeme naši pozornost od hledání pravdy a spravedlnosti k menším věcem, necháváme Tě padat pod křížem. Odpusť nám a obnov v nás závazek vůči Tobě, Stvořiteli, Vykupiteli a Posvětiteli. Amen.

Zastavení X: JEŽÍŠ ZBAVEN ŠATŮ

Čtení z knihy Izajáš:

„Opovržený a opuštěný lidmi, muž utrpení a znalý bolesti, jako ten, před kterým tvář si zakrývají, opovržený – proč bychom si ho všímali?“ (Iz 53, 3)

Z úvah sv. Jana Pavla II.:

Po celém světě vidíme následky vykořisťování, které ničí ve velkém a bez ohledu na budoucí generace. Ochrana světových lesů, zastavení šíření pouští a eroze, zabránění šíření toxických látek škodlivých pro člověka, zvířata a rostliny, ochrana atmosféry – to vše lze dosáhnout pouze aktivní a rozumnou spoluprací, bez hranic nebo politických mocenských her.

Modlitba

Milostivý Bože, příliš často je lidský život i Tvé ostatní stvoření zbaveni integrity, krásy a důstojnosti, kterými jsi je obdařil. To se odehrává právě před našima očima, a přesto to nevnímáme jako součást moderní Kalvárie. Jako římsí vojáci můžeme dokonce být ochotnými spolupachateli tvého utrpení, kteří hledají krátkodobý zisk z ekologického ničení samotné struktury života na naší planetě. Dotkni se našich srdcí, abychom rozpoznali zlo, které činíme, a změnilí své chování. Amen.

Zastavení XI: JEŽÍŠ JE PŘIBIT NA KŘÍŽ

Čtení z knihy Zachariáš:

„Až pohlédnou na toho, jehož probodli, budou nad ním naříkat, tak jako se naříká nad smrtí jediného syna, budou nad ním hořce lkát, jako se hořce lká nad prvorozeným.“ (Zachariáš 12, 10)

Z úvah sv. Jana Pavla II.:

Úcta k životu a k důstojnosti lidské osoby se rozšiřuje i na zbytek stvoření, který je povolán, aby se připojil k člověku ve chvále Bohu.

Modlitba

Bože, jehož odpuštění je bezmezné, Tvůj syn mluvil s Tebou o nás, když zvolal: „Otče, odpusť jim, neboť nevědí, co dělají.“ Naše odmítnutí vnitřní důstojnosti celého lidského života, naše nevšímavost k zázračnému a posvátnému osudu veškerého Tvého stvoření, naše zavádějící modely pokroku – to všechno jsou hřeby, jimiž Tě dnes křížujeme. Nechť nás naše slzy pokání znovu probudí k Tvé trvalé přítomnosti, v níž vše žije, pohybuje se a má své bytí. Amen.

Zastavení XII: JEŽÍŠ UMÍRÁ NA KŘÍŽI

Čtení z listu Filipanům:

„Způsobem bytí byl roven Bohu, a přece na své rovnosti nelpěl, nýbrž sám sebe zmařil, vzal na sebe způsob služebníka, stal se jedním z lidí. A v podobě člověka se ponížil a byl poslušný až k smrti, a to k smrti na kříži.“ (Fp 2,6-8)

Z úvah sv. Jana Pavla II.:

Je zřejmé, že adekvátní řešení nelze nalézt pouze v lepším hospodaření nebo racionálnějším využívání zdrojů naší planety... Spíše musíme jít ke kořenu problému a čelit v plném rozsahu této hluboké morální krizi, přičemž ničení životního prostředí je jenom jedním znepokojivým aspektem.

Modlitba

Bože soucitu, jemuž leží na srdci veškeré lidské utrpení a pozemské lopoty, zachovej nás ve svém milosrdenství. Dej nám odvahu přijmout naši zranitelnost a osobní kříže. Vysvobod' nás od strachu ze změn, k nimž nás povoláváš v našem osobním životě, naší společnosti a institucích. Amen.

Zastavení XIII: JEŽÍŠOVO TĚLO SŇATO Z KŘÍŽE

Čtení z listu Kolosanům:

„Plnost Boží sama se rozhodla v něm přebývat, a skrze něho Bůh rozhodl smířit s sebou všechno, co je jak na zemi, tak i na nebi, učiniv pokoj krví jeho kříže.“ (Kol 1, 19-20)

Z úvah sv. Jana Pavla II.:

V současné době jsou někteří katolíci v pokušení malomyslnosti nebo rozčarování. Mají pokušení volat k Pánu: proč Bůh nezasahuje, proč nás nechal vidět zkázu a bídu, proč Bůh dovoluje zlo? Naše důvěra může ustoupit; můžeme ztrácet trpělivost s Bohem... naše závislost na Bohu nám může připadat spíš jako zátěž, než jako osvobození. A také dokážeme zatvrdit naše srdce. Drazí bratři a sestry v Kristu: otevřenost vůči Pánu – ochota nechat jej změnit náš život – by měla přinést mezi katolíky obnovenou duchovní a misijní vitalitu. Ježíš Kristus je odpovědí na otázku, kterou představuje každý lidský život.

Modlitba

Bože, obnoviteli veškerenstva, pomoz nám vytrvat ve víře, naději a lásce, když se cítíme přemoženi a znejistěli kvůli skličující problematice ekologické krize. Prohlub naši odvahu a učiň nás nástrojem usmíření a pokoje, který si přeješ pro všechno své stvoření. Amen.

Zastavení XIV: JEŽÍŠOVO ULOŽENÍ DO HROBU

Čtení z listu Římanům:

„Celé tvorstvo toužebně vyhlíží a čeká, kdy se zjeví sláva Božích synů; neboť tvorstvo bylo vydáno marnosti – ne vlastní vinou, nýbrž tím, kdo je marnosti vydal v naději, že i samo tvorstvo bude vysvobozeno z otroctví zániku a uvedeno do svobody a slávy dětí Božích.“ (Řím 8, 19-21)

Z úvah sv. Jana Pavla II.:

Radikální výzvou pro lidskou rodinu je rozumné a zodpovědné využívání zdrojů země, což znamená mít na zřeteli limity, kterým jsou tyto zdroje nutně podřízeny. K tomu je třeba respektovat vůli Stvořitele.

Modlitba

Milostivý Bože, u Tebe není nic nemožné; pomoz své Církvi, aby Ti byla věrná uprostřed protivenství. Dej, abychom byli nositeli Tvého snu o spravedlnosti, míru a harmonii pro všechno Tvé stvoření a proroky naděje v našem dnešním světě. Amen.

Zastavení XV: JEŽÍŠ KRISTUS VZKŘÍŠENÝ

Čtení z knihy Zjevení:

„Pak jsem uviděl nové nebe a novou zemi... A viděl jsem svaté město, nový Jeruzalém... připravené jako nevěsta ozdobená pro svého ženicha. A slyšel jsem mocný hlas z trůnu: ‚Hle, příbytek Boží uprostřed smrtelníků. Bůh bude přebývat mezi nimi, a oni budou jeho lid, a sám Bůh bude s nimi; a setře každou slzu z jejich očí. A smrti už nebude; ani nářku, ani žalu, ani bolesti už nebude...‘ A ten, který seděl na trůnu, řekl: ‚Hle, všechno tvořím nové!‘“ (Zjevení 21, 1-5)

Z úvah sv. Jana Pavla II.:

V této znovuobjevené harmonii s přírodou a mezi sebou se muži a ženy opět procházejí v zahradě stvoření a snaží se učinit pozemské statky dostupné všem, a nikoli pouze několika privilegovaným, podle biblické spravedlnosti... Máme takovou tradici duchovní štědrosti, píle, prostoty a oběti, že dnes nemůžeme nedbat na tuto výzvu k novému entusiasmu a novému odhodlání.

Modlitba

Chválíme Tě a děkujeme Ti, všemohoucí Bože, neboť Ježíš Kristus skutečně vstal z mrtvých. Kéž rozněcujeme oheň Božích darů, kterých se nám dostalo, s vědomím, že jsi nám nedal ducha bázlivosti, nýbrž ducha síly, lásky a sebekázně. Kéž, jakožto Tělo Kristovo, převezmeme Jeho poslání uzdravovat a posvěcovat tento svět, aby „Bůh byl všechno ve všem“. Amen.